

Ruimte voor Initiatief

de invulling van de 'lege' paragraaf

Aanvullende tekst voor het collegeakkoord 'Amsterdam is van iedereen'!

Amsterdam, 31 augustus 2015

Introductie

Vorig jaar juni sloten de partijen VVD, SP en D66 een coalitieakkoord over hoe zij de komende vier jaar Amsterdam willen versterken en verbeteren. Drie maanden daarvoor, in Pakhuis de Zwijger, waren de lijsttrekkers van deze partijen het er met andere lijsttrekkers nog over eens dat de samenwerking met maatschappelijke initiatieven in de stad moest worden verankerd in een 'lege' paragraaf in het toen nog te schrijven akkoord. Die paragraaf zou in samenspraak met betrokken en actieve Amsterdammers worden ingevuld.

Omdat die paragraaf er in het uiteindelijke akkoord 'Amsterdam is van iedereen' – ondanks wat de titel doet vermoeden – niet is gekomen, herstellen actieve Amsterdammers deze omissie nu alsnog!

We vragen het College om deze paragraaf, getiteld 'Ruimte voor Initiatief', alsnog toe te voegen aan het Coalitieakkoord 2014-2018, en deze inclusief de gevraagde begrotingsruimte voor te leggen aan de Amsterdamse Gemeenteraad. De paragraaf beschrijft hoe de gemeente maatschappelijke- en buurtinitiatieven de ruimte geeft en concreet en met verve ondersteunt, om op te bloeien en tot wasdom te kunnen komen. De paragraaf past naadloos in het bestaande akkoord.

N.B. De paragraaf 'Ruimte voor Initiatief' wordt ingevoegd voorafgaand aan pagina 36, volgend op hoofdstuk 'Een nieuwe bestuurscultuur'.

Deze paragraaf is gebaseerd op het delen van kennis en ervaring in de praktijk van bottom up initiatieven in Amsterdam in de afgelopen jaren, en op de opbrengsten van het werkatelier Ruimte voor Initiatief op 23 april 2015. Aan de tekst die nu voorligt is door een aantal initiatiefnemers bijgedragen. Daarvan noemen we hier Nies Medema, Jasper Etten, Ramon Schleijsen en Niesco Dubbelboer, en met hulp van initiatiefnemers uit hun netwerk.

Ruimte voor initiatief

Onze stad is in beweging. Amsterdammers zijn actief en nemen steeds vaker initiatieven, waarmee zij het leven in de buurten van de stad verrijken. De ontwikkelingen die zij in gang zetten op het gebied van werk, beheer, leefbaarheid, zorg, economie en energie sluiten aan op de specifieke mogelijkheden en uitdagingen in de buurt, en vaak ook op de stedelijke (politieke) actualiteit.

Amsterdam is een stad met kansen, kansen om te pakken. We zien echter dat nog lang niet iedereen in de stad daar aandeel in heeft. Veel maatschappelijke initiatieven richten zich op het vergroten van dat aandeel voor een groeiende groep mensen.

Zo groeit langzaam maar zeker het eigenaarschap in de buurt. Dat werpt de vraag op van wie de stad eigenlijk is, en wie bepaalt wat er gebeurt in de buurten. We zien dat het netwerk van initiatiefnemers groot is en zich uitstrekt naar alle hoeken van de stad. Er ontstaat een nieuw Amsterdam, waar duizenden mensen samen de stad en de buurt maken. De gemeente wil dit proces actief versterken en ondersteunen, mensen in positie zetten.

Actieve Amsterdammers hebben de stad veel te bieden, maar lopen ook nog tegen grenzen aan. Soms zitten bestaande regels in de weg en soms zijn nog stimulerende maatregelen nodig, en afspraken die initiatiefnemers positie geven. Met de kennis en ervaring die we al hebben, en in uitwisseling met actieve Amsterdammers en de stadsdelen werken we basisvoorwaarden uit, nemen we actie en werken we samen in cocreatie door aan de verdere ontwikkeling van een participatiesamenleving waar iedereen in meedoet;

Amsterdam voor en door iedereen!

We gaan ...

Aanbesteden aan buurtpartijen

- een percentage van de reguliere begroting (van RvE's) voor inkoop reserveren voor (nieuwe) buurtgebonden partijen
- drempels voor aanbestedingsprocessen wegnemen zodat ook buurtgebonden partijen en sociale ondernemers kunnen meedingen naar de uitvoering van publieke diensten
- ruimte openhouden in het subsidiebudget voor buurtorganisaties die inspelen op de specifieke dynamiek in de wijk en stad
- het subsidiariteitsbeginsel toepassen in de uitvoering, d.w.z. voorrang voor burgerinitiatieven op een zo laag mogelijk niveau
- prestatieafspraken maken met partijen die buurtgericht werken
- het recht om uit te dagen vastleggen in prestatieafspraken met zorg- en welzijnsinstellingen
- bij aanbesteding aan welzijnsorganisaties extra punten toekennen voor 'doorbesteding' aan buurtpartijen
- een apart Fonds voor Amsterdamse Maatschappelijke Initiatieven (AMI) oprichten als opvolger van het Amsterdams Investeringsfonds

Investeren in mensen

- de potentie in plaats van de kwetsbaarheid van een gebied als uitgangspunt nemen
- vertrouwen in de kracht van Amsterdammers en hen ondersteunen in het opbouwen en versterken van hun talenten
- zelfkritisch zijn en elkaar aan (blijven) spreken op het streven naar inclusiviteit; iedereen mag meedoen
- initiatieven in de startfase faciliteren met (zelfgekozen) ondersteuning, deskundigheid en startkapitaal (in de vorm van subsidie, lening, fondsen, crowdfunding)
- bewoners en burgerinitiatieven ondersteunen door 5% van de ambtelijke medewerkers vrij te stellen voor aansturing vanuit de initiatiefnemers
- gemeenschappelijke afspraken maken over behoorlijke vrijwilligersvergoedingen en geleidelijke afbouw van uitkeringen bij startend sociaal ondernemerschap
- ruimte maken in de regelgeving voor (coöperatief) scharrelondernemerschap
- een helder aanspreekpunt voor collectief ondernemerschap organiseren
- regelluwe zones in Amsterdam borgen en uitbreiden
- instroomeisen voor leerwerktrajecten die maatschappelijk effect in de weg staan landelijk agenderen
- stedelijke afspraken maken met buurtcoöperaties en zelfbeheerlocaties over getrapte verdienmodellen en transparantie

De buurt positioneren

.... inzicht geven in beschikbare budgetten en bestedingen in de buurt dmv buurtbegroting en budgetmonitoring

.... maatschappelijke initiatieven en projecten opnemen in een jaarlijkse burgeragenda en -begroting per stadsdeel

.... deze agenda hanteren als basis voor prioriteiten in de stadsdeelbegroting (met hulp van buurtgerichte budgetmonitoring op basis van open data)

.... in de burgeragenda vastleggen rond welke plannen en beleidsvoornemens een open en gelijkwaardig overleg gevoerd wordt met initiatiefnemers, de bestuurscommissies en het centrale stadsbestuur via openbare platforms

.... buurtorganisaties een voorkeurspositie bieden om zelf plannen te ontwikkelen voor de buurt, voor gemeenschapsgebouwen en openbare ruimten

.... buurtpartijen en –coalities gelijkwaardige kans bieden om zelf publieke taken uit te voeren en publieke ruimte en -panden te beheren en benutten, door overdracht van bevoegdheden en middelen

.... prestatieafspraken maken met woningcorporaties over de overdracht van maatschappelijk vastgoed naar bewoners- en huurdersorganisaties

.... in alle gevallen waarin een bestuurscommissie overeenstemming bereikt met een buurt- of bewonersinitiatief, hiervan alleen afwijken met een gekwalificeerd advies

Vastgoed beschikbaar stellen

.... Amsterdammers een plek bieden in hun eigen buurt om initiatieven te ontwikkelen en de sociale cohesie te versterken

.... Buurtpartijen die maatschappelijke meerwaarde creëren een reële kans geven door middel van ruime opstarttermijnen, differentiatie, ingroei huur en maatschappelijk gebonden verkoopprijzen

.... burgerinitiatieven en sociale wijkondernemers een voorrangspositie geven bij de ontwikkeling van leegkomend of leegstaand vastgoed

.... gezamenlijk zoeken naar nieuwe lokale coalities om vastgoed voor maatschappelijke initiatieven in te zetten en te financieren

.... vanuit verschillende gemeentelijke domeinen gezamenlijk bijdragen aan de benodigde vastgoedfinanciering voor initiatieven die een brede maatschappelijke impact realiseren (via fonds Amsterdam Maatschappelijke Initiatieven)

.... de buurt(coalities) als voorkeurspartner zien bij leegstandsbeheer en waar mogelijk tijdelijke afspraken en flexibele contracten hanteren

.... waar nodig adequate verbindingen leggen tussen de eigenaar / verhuurder, buurtpartijen en betrokken ambtenaren om onnodige leegstand (en kosten) te vermijden

.... het gesprek en wederzijdse begrip tussen initiatiefnemers en vastgoedeigenaren van binnen en buiten de gemeente bevorderen

.... leegstaand vastgoed openbaar maken

Samen leren (en) samen werken

.... investeren in de uitbouw van een sterk stedelijk netwerk, gericht op cocreatie en optimaal gebruik van het sociaal kapitaal in de stad

.... gezamenlijk de maatschappelijke meerwaarde van initiatieven in kaart brengen en daar een gemeenschappelijk rekenmodel voor ontwikkelen

.... waar nodig snel en flexibel kwartiermakers, verbinders en procesversnellers inzetten in de buurt of gemeentelijke organisatie om mensen bij elkaar te brengen, talenten aan te boren, ondernemerschap te ontwikkelen, doorgroei aan te jagen

.... verder werken aan open data en daarmee informatie delen en toegankelijk maken

.... digitale uitwisseling tussen alle partijen en netwerken organiseren en stimuleren om het zelforganiserend vermogen van bewoners te versterken

.... samen alternatieve financiering als lokale fondsen, startkapitaal en crowdfunding verkennen, beschikbaar en toegankelijk maken

.... de kennis en ervaring van initiatiefnemers structureel inzetten bij het leren van buiten naar binnen te werken in de gemeentelijke organisatie (samenwerking Amsterdamse School)

.... in ieder stadsdeel en in de stad als geheel bewonersacademies faciliteren

.... met gebruikmaking van gemeentelijke juristen de juiste regelingen vinden voor risico en aansprakelijkheid bij buurtinitiatieven

.... met elkaar in gesprek blijven, nieuwe werkwijzen ontwikkelen en het partnerschap in de stad verder uitbouwen.

Voor de aanvulling in de begroting voegen we een financiële paragraaf toe die is gebaseerd op het Rotterdamse fonds City Lab voor maatschappelijke initiatieven; in principe 1% van het vrij te besteden deel van de begroting van de stad. Elk collegelid reserveert binnen zijn beleidsveld 1% voor initiatieven.